

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curacao, Bonaire,
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
voortuitbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—

Afzonderlijke nummers fl. 0,25.

Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:

P. JOLY & J. MARTIN,

66, RUE LAFAYETTE, PARIS.

G. LEUCKS & Co

17, BARRETT'S GROVE, LONDON.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.

Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.

Pa lugarnan for Curacao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10,— pa aña.

Un number só fl. 0,25.

Un anuncio di 1 te 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,07½.

ALLOCUTIE,

UITGESPREKEN DOOR Z. H. PAUS LEO XIII
in het Consistorie van 1 Juni 1888.

Eerwaardige Broeders,

Door een bijzondere gunst van God en een bijzondere bedoeling der Voorzienigheid is het Ons gegeven geworden, gedurende dit gehele jaar van den vijftigsten verjaardag van Ons priesterschap, in de gansche wereld een bewonderenswaardig schouwspel van geloof en van openbare godsvrucht te aanschouwen. Wij zijn iederen dag omringd geworden door een toevloed van pelgrims, die met moete plaats konden vinden; Wij hebben de huldbejken van al de maatschappelijke klassen en in de verschillendste en meest onvoorziene vormen ontvangen. Behalve de duizenden en duizenden personen, die uit geheel Europa gekomen zijn, hebben Wij in dit paleis een groot aantal mannen ontvangen, die door hun vereering uit de verwijderde streken van Amerika en, het laatst, uit Afrika zijn gekomen.

In die bewonderenswaardige en zeer edele aandrift van kinderlijke godsvrucht hebt gij, Eerwaardige Broeders, kunnen zien, welke plaats de bevolking van Italië heeft ingenomen, die door duidelijke en veelvuldige blijken van haar aloude en trouwe toewijding aan den Apostolischen Stoel de bewijzen heeft geleverd. Het scheen passend, en de wijsheid zelve en de beleefdheid wilden het aldus, te midden van al die lofzonden geen wanliedenden klank te doen hooren. De oneenigheid heeft echter in het huis niet ontbroken; veel meer schijnt de haat van de onverzoonlijkste vijanden der Kerk te zijn toegenomen door den glans zelve van de eerbewijzen, welke den Romeinischen Opperherder zijn betoond; en gedurende al dien tijd heeft hun vijandschap zich op een onbeschrijfde wijze dan ooit geopenbaard, door de bedreigingen aan beleedigen te doen gepaard gaan. En wij die menschen machtiger zijn, kondigen zij thans hun plannen met meer vermetelheid aan, en door op alle wijzen de hinderpalen te vermeerderen, zijn zij er op bedacht, de Kerk hoe langer zoo meer in nauwer toegesloten keten vast te klinken. Van die bedoelingen zouden geen andere bewijzen noodig zijn dan het strafwetboek, dat thans in de wetgevende Vergadering in discussie is. Wij willen over die wetsbepalingen spreken, welke rechtstreeks op de Katholieke geestelijkheid doelen en op een slinksche wijze de rechten van den Apostolischen Stoel aantasten. En wij die zaak van groot belang is, wilden Wij, Eerwaardige Broeders, Ons daarover in weinige woorden voor U verklaren.

Deze wet is, kort samengevat, het volgende: men vindt er vergripen van hoogverraad in, welke met buitengewone straffen worden gestraft, zonder zelfs omschreven te zijn. Evenzoo, treedt men onder voorwendsel van gevaren te onderdrukken, welke men zegt bijzonder te vreezen te zijn wegens de macht der geestelijkheid, zeer gestreng

op tegen de priesters, die overtuigd zouden worden, iets gedaan of aangeraden te hebben tegen de wetten, tegen de burgerlijke instellingen of tegen de daden der publieke macht of zelfs tegen den huiselijken vrede en het fortuin van een ieder. Men ziet maar al te wel, Eerwaardige Broeders, waartoe dusdanige wetten in werkelijkheid strekken, vooral wanneer zij gezamenlijk met andere van dezelfde soort gestemd worden, en wanneer overigens de plannen hrer vervaardigers genoegzaam bekend zijn. Voor alles willen zij, door de vrees der straffen, de opschikking beletten van de rechten van het Roomsche Pontificaat.

Maar het is nauwelijks noodig te zeggen, hoe laaghartig het is, aan de eenen toe te staan de heiligste rechten aan te vallen, welke in hoofdzaak op de wettige vrijheid der Kerk betrekking hebben, en zelfs aan de anderen te verbieden ze te verdedigen.

Daar het nu van zeer groot belang is voor al de Katholieken, dat die rechten gewaarborgd zijn, is het niet twijfelachtig, dat er in de gehele wereld mannen zullen gevonden worden, om vrijelijk de verdediging van den Apostolischen Stoel op zich te nemen, wanneer de Italiaansche Katholieken alleen, die het meer dan al de anderen moesten, het niet wettiglijk zullen kunnen. En toch, waarop het meest moet acht gegeven worden, zooals Wij het dikwijls hebben gezegd, is, dat de toestand des Opperpriesters, die ter waarborging dier rechten noodzakelijk is, verre van den belangen van Italië nadeelig te zijn, dien zeer zekerlijk van het grootste nut is, zoodat al degenen, die deze vrijheid opschieten, verre van vijanden huns vaderlands te schijnen, als de beste en de getrouwste burgers moeten beschouwd worden.

Op de tweede plaats verbergen diezelfde wetten onder het mom van het belang van den Staat in werkelijkheid de slavernij der Kerk. En inderdaad, dewijl het de plicht en het zeer heilig ambt der Kerk is, zelfs in weerwil der menschen, met standvastigheid te onderwijzen en te verdedigen alles wat Jesus Christus haar geleerd heeft, volgt daaruit dat, indien er in de wetten en in de instellingen der Staten iets tegenstrijdigs is met de Christelijke voorschriften nopens geloof en zedenleer, de geestelijkheid dat noch goedkeuren noch het met haar stilzwijgen dekken kan, dewijl zij het voorbeeld der apostelen voor oogen heeft, die den overheden, die hun bevelen niet van Jesus Christus noch van Zijne leer te spreken, onverschrokken antwoordden: „Oordeelt zelve, of het in Gods oog billijk is, u eerder te gehoorzamen dan Gode.” Welke zou de leer van het Christendom wel geweest zijn, indien de Kerk de staatkundige instellingen, welke zij ook waren, van alle volkeren hadde goedgekeurd; indien zij gehoorzaamd hadde aan de bevelen van alle overheden, zonder onderscheid van het goede en het onrechtvaardige? Zonder den minsten twijfel zoude het oude bijgeloof hebben voortbestaan door de bescherming der wetten, en het menschelijk geslacht zou zich nooit tot

het licht des Evangelies hebben verheven.

Maar wat is er onrechtvaardiger dan deze noodzakelijkheid, die men thans aanbrengt, om wapenen tegen de Kerk te smeden, om zich te verdedigen? Wat is daarvan? De Kerk is de meesteres en de bewaakster van alle rechtvaardigheid; haar aard is het onrecht te verdragen, niet om het te veroorzaken. Overigens is het even strijdig met de waarheid als met de gerechtigheid om zonder billijke redenen zulke zware verdenkingen te doen vallen op de algeheele orde der geestelijkheid. En men ziet niet welke beweegreden er is om tegen haar nieuwe decreten uit te vaardigen. In welken tijd, op welke plaats heeft de Italiaansche geestelijkheid geschaad aan het gemeenschappelijk heil of aan den openbaren vrede?

Indien men zich tot hogere beschouwingen verheft, ziet men hoe zeer die wetsartikelen tegenstrijdig zijn met de heiligste instellingen der Kerk. Want de Kerk is door den wil Gods eene volmaakte maatschappij; en evenals zij hare wetten heeft, heeft zij hare hoofden, van elkander onderscheiden door de orde der hiërarchie, en de eerste van alle welke is de Roomsche Paus, krachtens het Goddelijk recht aan het hoofd der algeheele Kerk geplaatst, en slechts afhange van de macht en het oordeel Gods alleen. Zij dus, die op de instellingen der Kerk inbreuk maken, begaan onrechtvaardigheden, veel meer dan dat zij ze beletten. En dat doen zij in eene bijzondere wet met eene voorbedachte strengheid en niet in afgeperkte en zekere bewoordingen, zoodat er geene uitlegging is, zoo stoutmoedig, of men zou zich die kunnen veroorloven. Het is dus niet te verwonderen, dat de onwaardigheid van eene dergelijke wet reeds zooveel afkeuringen en verzet heeft verwekt.

Het is Ons niet onbekend, dat ook bij andere volkeren wetten zijn uitgevaardigd tegen de geestelijkheid. Maar deze voorbeelden uit den vreemde maken die, welke wij bevreunen, niet minder laakbaar, en, wat nog beslissender reden is, de Kerk heeft in geen enkel land en onder geen enkelen vorm of wijze in dergelijke wetten toegesied, maar zij heeft er zich altijd en voortdurend uit alle macht tegen verzet. Men moet ook niet vergeten te zeggen, dat zulke wetten bekrachtigd zijn, toen de hartstochten het meest waren opgezweept tegen den Katholieken godsdienst, en dat op dat oogenblik den gemoederen de onpartijdigheid ontbrak evenals den Staat de rust. Zoodra de gemoederen eenmaal tot kalmte gekomen waren, deden zich in meer dan een land betere raadgevingen gelden, en Wij zien thans de hatelijke verdrukking dier wetten opdwijnen door eene tegenovergestelde wetgeving.

Om deze redenen rust op Ons de mees' volstrekte plicht om Onze apostolische stem te verheffen en openlijk te verklaren, zooals Wij doen, dat de wetten, waarvan Wij zooveel spraken, aanslag doen op de rechten en de macht der Kerk, dat

zij strijdig zijn met de vrijheid van haar heilig ambt en een ernstige inbreuk maken op de waardigheid der bisschoppen, der gansche geestelijkheid, en vooral des Apostolischen Stoels, zoodat het volstrekt ongeoorloofd is, ze te vestigen, goed te keuren en te bekrachtigen.

En Wij doen deze klachten niet hooren, omdat Wij vreezen de aanvallen te doorstaan te hebben van een nog heviger oorlog. De Kerk heeft reeds vele andere stormen gezien, en uit alle is zij niet alleen overwinnend, maar ook schooner en sterker te voorschijn getreden. De genade des Heeren waarborgt haar tegen alle menschelijk geweld. Wij kennen de bisschoppen en de gehele Italiaansche geestelijkheid; indien zij zich geplaatst vonden tusschen de gehoorzaamheid aan de menschen en het tekortkomen aan hunne heilige en gewijde plichten, weten Wij zeer goed, wat zij zouden doen.

Maar wat Ons bitter bedroeft, is, de Kerk en het Pauschap met meer hardnekkigheid dan ooit in Italië te zien aangevallen, terwijl de Italianen in groote meerderheid met eene bewonderenswaardige trouw gehecht en toegewijd blijven aan de Kerk en aan het Pauschap, waaraan zij onnoemelijke weldaden zijn verschuldigd. Eveneens lijden Wij bij de gedachte, dat men door alle middelen zich beijvert, volgens de wenschen der goddelooze secten, om dit volk uit de armen der Kerk te rukken, dat zich aan hare meelerlijke borst heeft gevoed en er aan is opgegroeid.

Wij zijn niet minder bedroefd door te zien, hoe men met voorbedachten rade werkt om het geschil met de Kerk te verergeren en te verlengen, dat Wij in het belang der Kerk zelf en uit liefde voor het vaderland, hetgeen Wij reeds zo dikwijls gezegd hebben, zouden wenschen te zien verdwijnen in overeenstemming met de gerechtigheid en de rechten van den H. Stoel. Te willen dat de Staten in voortdurende strijd met de Kerk zijn, is eene dwaze en voor het algemeen belang schadelijke gedachte, nog schadelijker voor de Italiaansche natie dan voor eenige andere.

Van den anderen kant, dewijl Wij niet meer kunnen doen, wenden Wij Ons tot God door vurige en volhardende smeekingen, opdat Hij zich gewaardige Italië gunstig aan te zien en het betere dagen te verschaffen, en Wij smeeken Hem in het bijzonder, dat Hij dit volk verleen, immer het Katholieke geloof in vereniging met de liefde voor den Apostolischen Stoel ongeschonden te behouden en bereid te zijn om alles te verduren en alles te doen om zulke kostbare goederen te bewaren.

De opvoeding

VAN DEN NIEUWEN DUITSCHEN KEIZER

Het huis Hohenzollern bezit in hooge mate de kunst om de openbare meening te leiden, terwijl het zich allen schijn geeft, zich te vormen naar de wenschen des volks. Zoo brachten de gebeurtenissen die Duitschland beroerd en van aan-

schijn veranderd hebben in zijn voordeel, het op de gedachte om bij de opvoeding een stelsel toe te passen, dat meer in overeenstemming was met de nieuwe plichten die de keizerskroon oplegt, een stelsel, dat ook gelijken tred hield met de algemeene ontwikkeling.

Hiermee werd echter niet zoo gemakkelijk besloten, het heeft strijd gekost. De voorstanders dezer hervorming dreven zooals gewoonlijk hun eischen te ver.

Zij verlangden dat de twee oudste zonen van wijlen den keizer Frederik zouden worden opgeleid te midden van andere leerlingen van hun leeftijd en dat zij den cursus van het gymnasium zouden volgen. Vooral droomde men aan op verwijdering van Berlijn.

Bij de ouderen vond dit voorstel tegenpraak maar zij moesten den strijd opgeven en het moderne stelsel werd toegepast.

Twee het vraagstuk eenmaal opgelost was, werden de beide prinszen Wilhelm en Heinrich toevertrouwd aan een generaal en een bekwaam leeraar; vervolgens huisvestte men hen onder dit dubbel toezicht en bescherming van een militair en een burger te Cassel in Westfalen.

Het leven dat zij daar leidden was allesbehalve schitterend of vorstelijk. Hard werken was de broederschap.

's Winters logeerden zij in het paleis der oude keurvorsten, dat tegenwoordig bewoond wordt door koning Jérôme. Gedurende de zomermaanden begaven zij zich elken avond naar het slot Wilhelms-höhe, dat na Sedan bewoond werd door Napoleon III.

Hun kleeven verschilden in niets van den eersten den besten knaap, geen enkel soldaat betrok de wacht voor hun woning, geen vreemdeling die hen zag, kwam op de gedachte dat hij de kleinkinderen des Duitschen keizers voor zich had.

Hun dagtaak begon reeds om 5 uur in den morgen en eindigde om negen uur 's avonds. Behalve de lessen van het gymnasium, die trouw werden bijgewoond, werden er thuis nog privaat-lessen genomen. Het Engelsch en het Fransch werd hun door een Engelschman en een Franschman onderwezen.

Dat paardrijden, schermen, schieten, militaire oefeningen, gymnastiek en muziek ook tot het program behoorde, is duidelijk.

Voor hen die weten hoe overladen ook het programma der Duitsche gymnasia is, moet het vreemd schijnen dat de prinszen tijd konden vinden voor afzonderlijke studie, en toch is het de zuivere waarheid; zij moesten dan ook veel harder blokken dan hun medeleerlingen.

De uren van uitspanning waren schraal toegemeten: iedereen dag een wandeling te voet of te paard 's Zomers zwemmen, 's winters schaatsenrijden in de speelduren. Op verjaardagen van naaste bloedverwanten hielden zij het recht naar den schouwburg te gaan. Op die avonden werd er een toneelstuk opgevoerd, vooruit door een der prinszen gekozen.

Reeds op dien leeftijd, beoefenden zij de familie-deugd die bij de Hohenzollern legendarisch is geworden: de zuinigheid. Ook werd die burgerlijke deugd hun van jong af goed ingeprent. Hij die door zijne geboorte aangewezen was om de dubbele konings- en keizerskroon te dragen, ontving 20 marken 's maands. Zijn broeder, die een paar jaar jonger is, kreeg slechts 10 marken zakgeld.

Met dit geld moesten zij zich papier, pennen en inkt aanschaffen en bovendien verjaars- en Kerstgeschenken, enz. koopen.

De oudste, de tegenwoordige Keizer, bekend onder zijn tweeden voornaam, Friedrich-Wilhelm, was in 1877 achttien jaar oud. Hij was groot van gestalte en zou zich nog verder ontwikkelen. Op een zijner handen heeft hij een groote wrat en zijn linkerarm is lam. Toch bedient hij er zich van, of liever hij doet evenals of hij hem gebruikt om de teugels vast te houden en te schieten, maar met minder goed gevolg dan behendigheid, want hij doet zijn uiterste best dit gebrek te verbergen.

Zijn gelaat heeft een aangename uitdrukking. Hij heeft een zeer levendige verbeelding, een open en doordringenden geest. De geschiedenis was altijd zijn lievelingsstudie zooals de groote Frits zijn uitgelezen held was. Hij kon met warmte en vuur redetwisten in het Duitsch, in het Fransch en in het Engelsch: hij behandelde de vraagstukken van den dag met gemak, hetzij het gesprek liep over politieke, militaire, godsdienstige of sociale vraagstukken. Hij deed niets liever dan zijn persoonlijke indrukken en opvattingen blootleggen en deed zulks vloeiend,

duidelijk, geholpen door een benijdenswaardig geheugen, met een gemak van uitdrukking en een overtuigingskracht, die werkelijk merkwaardig mocht heeten. Hij hield veel van gezwollen stijl en klaterende volzinnen en de laatste dichterlijke werken van Victor Hugo bevielen hem uitermate. Hij was de afgod zijner moeder. Helaas! zou Victor Hugo zeggen, hoeveel afgoden hebben hunne naïeve aanbidders meedoogenloos verslonden.

Over het algemeen genomen bezat hij op achttienjarige leeftijd een geest, verrijkt met alles wat een degelijke letterkundige vorming kan geven. Wonderlijk genoeg, het godsdienstig onderwijs, zonder te zijn verwaarloosd, had slechts zeer weinig vruchten gedragen.

Omstreeks dien tijd wendde prins Wilhelm buitensporige liberale denkbeelden voor.

Op het stuk van vrijheid schrikte niets hem terug. Hij trad op als kampioen voor de zogenaamde rechten der socialistische partij, ze wettig verklarend en zonder eenig gevaar voor zijn vorstenhuis.

Als men hem hoorde spreken, dan was het meer waard zich bezig te houden met de verbetering der onterfden dan hen te geleiden naar de slachtplaats der veldslagen. Hij had zelfs het middel uitgedacht om te beletten dat die moordenarij op groote schaal plaats hadden; hij wilde de ministers, die den oorlog onvermijdelijk maakten, dwingen zich in een tweegevecht met elkaar te meten.

Vooruitgang onder alle vormen, strijd tegen veranderde vooroordeelen, dat was zijn leus. Omdat men de oprechtheid zijner leerstellingen niet zou verdenken, paste hij ze soms met een zeker vertoon toe. Zoo had hij zich nauw gehecht aan een jongen Israëliet van het gymnasium te Cassel. Deze vriendschap had de aandacht getrokken: men sprak er in stilte over, 't zij om haar goed of af te keuren. Maar bij de nadering van Kerstmis 1876 vernielden de dagbladen dat prins Wilhelm zijn vriend uitgenoodigd had om met hem de Kerstavantie door te brengen aan het hof van Berlijn. Gedurende twee of drie weken werd dit geval door de bladen druk besproken. In Berlijn was men er niets over gesticht. Ten slotte werd het plan opgegeven. De partij der ouderen behield de bovenhand, maar het was een pijnlijke overwinning, want de gevolgen der opvoeding, die zij hadden bestreden, waren door dit feit verder gegaan dan zij ooit hadden kunnen vermoeden. Gelukkig dat na dit geval zijn meeningen een weinig veranderd zijn en meer in overeenstemming met de beginstelen der behoudsmannen.

Zoo waren de gevoelens van prins Wilhelm op den leeftijd van achttien jaren. Welnu, men kan gerust aannemen dat er achter dit alles wel geen machiavellisme — want dat woord is wel wat sterk — maar wat comediespel stak.

Inderdaad, prins Wilhelm was reeds wat hij later geworden is: noch beminnelijk, noch liberaal, al zijn die twee eigenschappen niet onafscheidelijk. Het indertijd toekomstige hoofd van het Duitsche volk was nacht en dag bezig met de zucht om de wereld met zijn daden te vervullen. Hij was stug en moeilijk te naderen; hij heeft nooit iets met genoegen gedaan of het moest in de eerste plaats naar zijn eigen zin zijn. Nooit heeft hij warme sympathie opgewekt bij zijn omgeving. Als hij het noodig of nuttig oordeelde, dan wist hij zijn heerszuchtige natuur te breidelen; dank zijne gave om zich te beheerschen, was hij altijd zich zelven meester. Ja, werkelijk Keizer Wilhelm II is een werkmans, die vrijwillig en met berekening zwoeft. Bovendien bekende hij zelf zijn levendige neiging voor de diplomatie en de vreugde die hij ondervond, anderen zich te zien blootgeven, zonder zelf zich ooit gewonnen te geven.

De godheid der brutale kracht, de man die nog genoemd wordt „van ijzer en bloed”, het geliefde voorbeeld van Wilhelm II.—Prins Bismarck zeide onlangs dat men geen oorlog voert uit haat, omdat, als dit waar was, Frankrijk dan geheel de wereld den oorlog zou aandoen. Welnu, wat dit betreft is de nieuwe Keizer op en top Franschman.

Neen, geen jong eierzuchtig vorst droomde ooit van de vernedering van zooveel volken. Engeland vooral was zijn zoele-bok. Dit volk van kooplieden, dat door zijn zeemacht en zijn handel, drievijfde der aarde beheerscht, was voor hem als een beleedigende uitdaging geworpen in het aanzicht der Duitsche eer en macht. Want hij was geheel doordrongen van de nieuwe stelling dat de Duitscher het volk

is der dapperheid, van het verstand, van de wetenschap, der waardigheid, in een woord het volk der volken. De ondeugden zelfs van den Duitscher staan boven de deugden der andere menschen. Heeft hij niet kort geleden in zijn buitensporige ijdelheid een nieuw volkenrecht ingevoerd, alleen voor Duitschland bestemd? Is niet iedere Fransche patriot beschouwd als een vijand des vredes en der openbare orde, omdat het betreuren van het verlies van Elzas en Lotharingen een soort van aanval is tegen het Duitsche rijk?

Keizer Wilhelm heeft de gave om zijn geheime gedachten te verbergen en ook die van het woord te gebruiken om zijn gedachte te vermommen. Een anekdote onder honderd uit zijn prinsleven zal dit eer bewijzen dan groote woorden. Toen hij zich eens met een Franschman onderhield, bracht hij het onderwerp van het gesprek op de verhouding, waarin hun landen door den oorlog van 1870 gebracht waren. Hij sprak luide zijn spijt uit bij het zien hoe deze twee groote volken gereed waren bij de minste aanleiding op elkaar aan te vallen. Prettig prater, vol vuur wanneer hij wil, sleepte hij den Franschman mede, toen hij uitriep: „Wat zou een goede verstandhouding tussechen Duitschland en Frankrijk een gelukkige gebeurtenis zijn voor de wereld! De roodbloek en de punthelm te zamen optrekend, zouden onoverwinnelijk zijn, en het trotsche Engeland.....”

Den avond van denzelfden dag werd de Franschman, die dit mededeelt, uitgenoodigd om bij de prinszen te komen dineeren. Ee-nige minuten te vroeg aangekomen, werd hij in een antichambre gelaten. Daar, zette hij zich aan een tafel neder, waarop een opengeslagen boek zijn aandacht trok. Hij boog zich over de bladzijde, en zag aan den titel dat het een boek was van admiraal Nelson.

De schrijver had Frankrijk juist eens duchtig onder handen. Dat brandpunt van revolutie, die pestkool van bederf, die helische geest vol boosheid, dat volk zonder trouw, zonder zeden enz. moest men bestrijden tot het geheel van de aarde verdwenen was. En naast dezen hevigen uitval van een Engelschman, die Frankrijk haatte, stond de korte, maar krachtige aantekening: „Bravo, goed gedacht en goed gezegd.”

De Franschman ging dineeren, daarna bedankte hij zijn gastheer, maar zijn meening omtrent den vriend der joden, den verdediger der socialisten, den voorvechter van het Fransche verbond, was en bleef nogal beduidend gewijzigd. Zoo hij prins Wilhelm eertijds bij het Sedanfeest had gezien, dan zou hij zich minder gemakkelijk hebben laten overhalen om te gelooven aan de oprechtheid van het ridderlijk of slechts vriendschappelijk gevoel van dit jonge mensch voor Frankrijk.

Bij dit feest ging de kleinzoon des keizers voorop en zwaide het vaan van het gymnasium aan het hoofd zijner klas. Dat was een feest! De klokken luiden, de kanonnen donderden, de huizen waren versierd en de straten behangen met slingers van groen. Groepen van grijsaard en soldaten trokken rond, kinderen overal. 's Avonds waren alle gebouwen schitterend verlicht.

Prins Wilhelm deed een uitmuntend eindexamen (maturité-examen). Daar hij ruim achttien jaar oud was, keerde hij naar Berlijn terug, alwaar hij meerderjarig werd verklaard. Terwijl hij nog te jong geoordeeld werd om ingeschreven te worden als student aan de universiteit, nam hij met den rang van eersten luitenant vrijwillig dienst bij de koninklijke garde. Daarna studeerde hij te Bonn in de rechten en trouwde hij. Op het oogenblik is hij negen en twintig jaar oud, vader van vier kinderen.

Welk gebruik zal hij maken van zijne geduchte macht als Keizer? In Duitschland vreest men hem meer, dan men hem liefheeft. De legende van den sympathieken, beminnelijken prins, die een vriend was der bedrukten en een voorstander der gerechtigheid is reeds lang verdwenen. Hij heeft er zelf het meest toe bijgedragen om die begoocheling weg te nemen, door in 't openbaar bescherming te verleenen aan personen, wier politieke denkbeelden verdacht waren en schadelijk voor den vrede binnen- en buitenlands. Wat echter niet te betwijfelen valt is het feit dat het gevoel van plicht de daden der Hohenzollern steeds blijft geleiden: dit zij een geruststelling en troost.

Dit vorstenhuis, beoordeeld en beschouwd van zijn burgerlijke zijde, heeft zeker recht op de algemeene achting. Moge de nieuwe Keizer Wilhelm de overlevering voortzetten! En moge hij niet te spoedig het

verdwijnen doen betreuren van een man als zijn vader, op wien de vredelievende Duitschers en andere volken hun hoop voor de beschaving hadden gesteld.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

— Bij Konk. Besluit is aan den heer J. J. Jonckheer, Gezaghebber van St. Eustatius, op zijn verzoek, een eervol ontslag verleend uit 's Lands dienst en de heer P. Paarp, eerste Commies ter Griffie van het Hof van Justitie in deze Kolonie, benoemd tot Gezaghebber van St. Eustatius.

— Verleden Dinsdag is in eene Zitting van den Kolonialen Raad, het Ontwerp: Koloniale Huishoudelijke begroting van Curaçao voor het dienstjaar 1889 behandeld en met algemeene stemmen goedgekeurd.

— Den 10n Juli heeft te Pietermaai de plichtigheid der eerste H. Communie plaats gehad. Omstreeks tachtig kinderen zijn op dien dag voor de eerste maal ter H. Tafel genaderd.

— De Katholieke kerk te Pietermaai is dezer dagen weder met een nieuw kunstwerk verrijkt, dat en om zijn innerlijke waarde en om de zeer beperkte krachten, die aan zijn voltooiing arbeidden, alleszins onze bewondering verdient.

Het opstel van planken en doek werd eindelijk van de fraaie altaar tombe verwijderd, en nu verrijst op het fransche-steenen voetstuk een monument van Christelijke kunst, dat met de beste Europeesche werken op dat gebied kan wedijveren.

In 14de eeuwse-stijl opgetrokken, bezit het nieuwe hoofdaltaar al het leven en den gloed der kunstwerken van dat bloeitijdperk der gothiek eigen. Bij den eersten oogopslag rusten onze blikken op den sierlijken troonhemel, die het Heilig der heiligen zoo waardig dekt. Daarboven schijnen honderd lijnen als zooveel stralen heen te schieten naar een middelpunt en daar een lichtkrans te vormen om de heerlijke groep, die de Moedermaagd voorstelt op het oogenblik dat zij aan Haren zoon Dominicus den H. Rozenkrans schenkt.

Deze twee hoofdmomenten zijn gevat in wat wij noemen mogen een fijn kantwerk van kunstig gesneden hout. Het is moeilijk te zeggen, wat hier aan geest en hart het meest voldoening schenkt: wat ons het meeste aantrekt. De krachtige profileering van het lijstwerk; het sierrijke der fialen, de sierlijke baldakijn en slanke spitsgevel, het bevallige tracerwerk, de sobere polychromie, die niets aan 't oog onttrekt, maar aan ieder oordeel meer reliëf geeft — dat alles is op zich zelve schoon en bewonderenswaardig, maar trekt hier minder de aandacht op zich alleen, dan wel op het geheel, dat daar staat als een monument ter ere van den Heer der heerscharen. Dien het omsloten houdt, een monument ter ere der Moedermaagd, wier beeld het draagt en bekroont.

Wie, die nog maar kort geleden het hutje in gebruik zag, dat men het jongensweeshuis van Santa Rosa noemt, had kunnen vermoeden, dat dit binnen vier, vijf jaren in een atelier van waarachtige kunst zou herschapen zijn? Want met innige voldoening mogen wij het vermelden met ingenomenheid zullen de Curaçaosche Weldoeners dozer stichting het vernemen: in het R. K. Jongensweeshuis op Santa Rosa werd het kunstwerk vervaardigd, dat thans in de Katholieke kerk van Pietermaai zulk een eervolle plaats inneemt. Onder de leiding van hun kundigen Directeur hebben eenigen der jeugdige kweekelingen van dat weeshuis een eerste stap op het gebied der kunst gedaan. Waar de aanvang met zulk een gelukkigen uitslag werd bekroond, mogen wij de schoonste vruchten verwachten en gaat het R. K. Jongensweeshuis onder de aanmoedigende bescherming van de vrienden der kunst een veelbelovende toekomst te gemoet.

Waar moet 't heen?

Eerst waren het de „placa blanca” die vlakweg geweigerd werden en waarmede men den armen man knevelde, nu zijn 't weer de *Louis Philippe* en de *Napoleon III* die waardeloos verklaard worden en waardoor den behoeftigen en minvermogenen man den nekslag wordt toegebracht. Waar moet 't heen, zoo vragen we, wanneer de arme bevolking op zoo'n wederrechtelijke wijze aangegrepen en uitgeschut wordt?

't Is hier de strijd om het leven. Ging 't hier iemand aan die over een kapitaal te beschikken had, betrof 't alleen hem die, niettegenstaande hij zulk verlies leed, toch zich op de been kon houden, wij zouden die daden en handelwijze moeten wraken maar laten hem zelf zoeken. Maar 't is hier de armoede die ten uiterste gevoerd wordt, 't geldt hier het behoud van den werkmans en den bedelaar, en daartegen kunnen wij niet anders dan met kracht en klem protesteerden totdat er op de een of andere wijze verandering en verbetering komt.

Maar hoe is 't toch te verklaren dat allen, kooplieden en handelaars, op het woord van één persoon, op eens tot den bond toetreden en allen gelijkelijk zich door dezelfde willekeur en drukkende onbillijkheid laten beheerschen. Ieder man voor zich toch heeft hart en geweten, iedereen heeft gevoel van recht en billijkheid, en dan toch op eens zijn zelfstandigheid te hebben verloren, wanneer de een of ander 't er opgezet heeft om zijn slag te slaan! Ziet, dat is onverklaarbaar en voor ons onbegrijpelijk. Als de goed gezinden en de welgegoede handelaars en kooplieden die zoo iets in hun hart afkeuren en verwerpen, gelijk 't ieder rechtgeaard mensch behoort te doen, zich maar eens schrap zetten tegenover den onverhoedschen aanval van dezen of genen, die 't in 't zin heeft met zijn macht van geld als beheerscher op te treden, wij zijn er zeker van dat daardoor welhaast het evenwicht weer zal hersteld zijn. Laten er maar eens verscheidene verkoopers, — een of twee is niet voldoende, — de handen in elkander slaan en ongeacht sommiger willekeurige bepaling der geldswaarde, vasthouden aan het vroegere tarief en dien overeenkomstig hun waren verkopen, de geheele quaestie zal weldra beslecht zijn en den armen van Curaçao is daardoor een groote weldaad bewezen. Daarvan hangt hun bestaan en hun leven af. Zoo er geen verandering komt, wat staat er te wachten?

NEDERLAND.

—Het *Dybl.* ontving zeer gunstige berichten omtrent den gezondheidstoestand van Zijne Majesteit.

De Koning wandelde tweemaal gedurende een kwartier in het Park. Dit was nog niet geschied sedert de terugkomst op *Het Loo*.

Ook de Haagsche correspondent van *Z. D.* kan omtrent 's Konings gezondheidstoestand uit de beste bron mededeelen, dat de doctoren verbaasd staan over de gunstige verandering, bij den vorst waar te nemen. Het nierlijden is belangrijk verminderd, hetgeen op 's Konings leeftijd slechts zelden gezien wordt. *Z. M.* kan niet alleen zich goed bewegen, waarbij hij van de buitenlucht kan genieten, maar hij kan zelfs trappen klimmen.

—Het blijkt, dat ons prinsesje niet alleen onderricht wordt in wetenschap en kunst doch ook in huiselijke zaken. Op last van *H. M.* is voor de prinses eene keuken in aanbouw. Reeds zijn talrijke inkoop en gedaan van artikelen van geheel huishoudelijken aard tot inrichting van een volledige keuken.

Zelfs de traditioneele groote staande klok ontbreekt niet.

—Het heeft *Z. M.* den Koning behaagd het ontslag door den heer Otto van Rees aangevraagd uit zijne betrekking van Gouverneur-generaal van Ned.-Indië aan te nemen en in zijne plaats tot Opperlandvoogd van

Indië te benoemen den heer C. Pijnacker Hordijk, thans Commissaris des Konings in Drenthe.

BUITENLAND.

ITALIË. Indien alle protesten moesten worden opgevoerd, welke door het nieuwe wetsontwerp van de heeren Crispi en Zanardelli de geheele wereld door worden verwekt, zou ons gansche blad daarmee alleen reeds gevuld zijn. Hoezeer de Italiaansche liberalen erop gesteld zijn, dat het Romeinsche vraagstuk verzuimd worde, zelfs onder hen zijn er eene menigte, die zich met kracht verzetten tegen de verregaande onwaardige wijze, waarop hunne beindlieden dit willen doen. De geestverwanten der regeering zelve schamen zich over het werk, dat hun van de bekende, quasi-geheime zijde wordt opgedrongen, en versterken de algemeene en krachtige beweging, die trachtte te verhinderen, dat de booze plannen tegen de Kerk kracht van wet kregen. De Italiaansche niet-Katholieke pers getuigt dit door eene reeks bekentenissen, waarvan wij hier eenige laten volgen.

De *Perseveranza* keurt de artikelen betreffende de geestelijkheid af. Zij begrijpt niet, waarom eene zekere klasse burgers „het voorrecht krijgen, vervolgd en gestraft te worden voor daden, welke in andere staatsburgers niet strafbaar zijn.”

De *Opinione* bekent ronduit, dat de commissie verplicht is geweest, den oorspronkelijken, door het ministerie bewerkten tekst van art. 101 te wijzigen.

De *Fanfulla* merkt naar aanleiding van een brief uit Rome aan de *Kölnische Zeitung*, waarin de schrijver bewijs geeft van instemming met het aanhangige strafwetsontwerp, aan, „dat men, na den Cultuurskand in zijn eigen land te hebben afgeschaft, niet moet trachten, dien in andere landen over te planten.”

Deze uit duizenden genomen voorbeelden toonen aan, dat, ofschoon het wetsontwerp door de Kamer aangenomen is, de Italiaansche regeering zedelijk verzwakt zal te voorschijn treden uit het droevige avontuur, waarin zij zich gewaagd heeft. De vervolging van den godsdienst heeft altijd ongeluk aangebracht op de hoofden der schulden; hoeveel te meer zal dit thans geschieden ten opzichte van Italië, dat, in den Katholieken godsdienst grootgebracht en Christus' Stedehouder in zijn midden hebbende, meer dan enig ander land de genaden moest waardeeren, die de Kerk overal verspreidt. Het was niet zonder reden, dat de H. Vader aan het einde zijner waardige allocutie, waarin hij protesteerde tegen de behandeling, welke men hem wil aandoen, verklaarde vurig en volhardend Gods barmhartigheid over zijn vaderland te zullen afsmecken.

—Eenige dagen geleden heeft de H. Vader van een Protestantsch professor der Oxfordsche universiteit een kostbaar jubilé-geschenk ontvangen, dat begeleid was van een Latijnsch gedicht, hetwelk het Pontificaat en den persoon des Pausen op sierlijke wijze prijst. Leo XIII heeft over dit geschenk zijn bijzondere tevredenheid te kennen gegeven en drukte de hoop uit, dat de Katholieke Kerk de goed gezinde Engelsche Protestanten weldra geheel moge terugwinnen, opdat de universiteit van Oxford wederom Katholiek worde.

FRANKRIJK. — Onlangs meldde een Romeinsch correspondent van het *Journal des Débats*, dat onder de leden van den Franschen pelgrimstocht naar Rome zich een priester bevond, wiens edelmoedigheid ten opzichte des Pausen bijzonder opmerkenswaardig is. Men sprak van twee miljoen francs, die zijn eigendom waren geworden door een erfenis en die hij, met een bewonderenswaardige onbaatzuchtigheid, geheel aan den H. Vader zou hebben geschonken.

De correspondent van de *Figaro* schrijft hieromtrent nader het volgende:

„Deze bescheiden geestelijke wil-

de niet genoemd zijn; ik vraag hem vergeving, nu ik zijn verzoek niet nakom en openlijk zeg, dat hij Quevedo heet en tot het diocees van Bayonne behoort, ofschoon hij aan gene zijde der Pyreneeën is geboren.

Daar ik dien priester wenschte te zien, begaf ik mij naar St Louis, waar ik wist, dat hij logeerde. Het toeval diende mij; ternauwernood binnengetreden, ontmoette ik op de trap een priester van een zestigtal jaren met een geleerd gelaat, vol uitdrukking, dat door lange witte haren was omgeven.

„Pardon” zei ik hem, „ik zou gaarne den priester zien, die den Paus twee miljoen schonk; maar eerst, is het bericht waar?”

„Volkomen juist.”

„Weet men, vanwaar deze enorme som afkomstig is, en door wien de priester werd belast, ze aan den Paus ter hand te stellen?”

De ondervraagde vergenoegde zich met mij ontwijkend te antwoorden, dat de gever wilde onbekend blijven; dat er, naar het schijnt, een testament betrekking op heeft enz.

Aan het zichtbaar verlegen gelaat van den priester geloofde ik te herkennen, dat het toeval mij juist tegenover den gezochten persoon had geplaatst. Om zekerheid er van te hebben, zei ik hem op goed geluk af, en terwijl ik hem flink in het gelaat zag; „U zijt die priester.”

Hij ontstelde, en van dat oogenblik was het mij onmogelijk nieuwe inlichtingen te krijgen; doch bij nader onderzoek vernam ik, dat de twee en een half miljoen, welke de abbé Quevedo heeft meegebracht, gedeeltelijk bestond in acties en obligaties, en gedeeltelijk in bankbiljetten en chèques. Alles was in zeer gewonen zak gesloten, om geen vermoedens of begerlijke gelachten op te wekken, welke zak de abbé gedurende de reis geen oogenblik uit het oog verloor en eigenhandig aan den H. Vader overgaf.”

—Uit Parijs wordt gemeld, dat de heer de Lesseps de leden der Directie van de Panama-Kanaal-Maatschappij bijeen geroepen heeft ten einde besluiten omtrent de loterij-leening aan hun oordeel te onderwerpen. Het juiste bedrag der geplaatste aandelen is nog niet bekend. Wel weet men dat er voor 800.000, bedragende te zamen £ 2.000.000, geteekend zijn, zijnde het totale bedrag der leening £ 28.000.000. Men beweert dat oude financiële vrienden der maatschappij de rest der aandelen onder zekere voorwaarden voor hun rekening zullen nemen.

Het Engelsche blad *Standard* is van meening dat, indien zelfs het bericht juist is dat 1.300.000 aandelen geplaatst zijn, de leening nog schipbreuk lijden zal. Daarmede zou de maatschappij in bezit komen van 19 miljoen pd. st., en deze som zal als sneeuw smelten voor de zon, bij de verbazende kosten der werkzaamheden, terwijl alleen de interesten jaarlijks £ 4.000.000 belopen. Binnen het jaar zal de maatschappij £ 90.000.000 schuldig zijn.

—Naar aanleiding van de samenstelling der begrootings-commissie, die uit 20 Opportunisten, 7 Radicaalen en 4 leden der Uiterste linkerzijde bestaat, — vreesde men eene ministeriële crisis.

DUITSCHLAND. — De proclamatie van Keizer Wilhelm II luidt als volgt:

Aan mijn volk.

„Gods raadsbesluit heeft opnieuw den smartlijken rouw over ons gebracht. Nadat het graf zich boven het stoffelijk omhulsel van mijn onvergetelijken grootvader nauwelijks gesloten had, werd ook mijn innig geliefde vader uit dit tijdelijke tot den eeuwigen vrede opgeroepen. De heldhaftige, uit christelijke berusting voortvloeiende arbeidskracht, waarmede hij, trots zijn lijden, van zijn koninklijke plichten zich wist te kwijten, scheen grond te geven aan de hoop, dat hij voor het vaderland nog langer behouden blijven zou. God heeft het anders besloten. Den koninklijken lijder wiens hart voor al wat groot en schoon is klopte, zijn slechts weinige

maanden toegedacht geweest om ook op den troon de edele eigenschappen van geest en gemoed, welke hem de liefde zijns volks deden winnen, aan den dag te leggen. De deugden, die hem sierden, de overwinningen, welke hij op de slagvelden eertijds bevocht, zij zullen dankbaar herdacht worden zolang er Duitse harten kloppen, en een onvergankelijke roem zal zijn ridderlijke gestalte in de geschiedenis des vaderlands omstralen.

Tot den troon mijner vaderen geroepen, heb ik onder opzien tot den Koning aller koningen de regeering aanvaard en aan God beloofd, naar het voorbeeld mijner vaderen voor mijn volk een rechtvaardig en zacht vorst te zullen zijn, vroomheid en godsvrucht aan te kweeken, den vrede te beschermen, de welvaart des lands te bevorderen, armen en verdrukten een helper, het recht een trouwe bewaker te zijn. Wanneer ik God om kracht bid, om deze koninklijke plichten, die Zijn wil mij oplegt, te vervullen, zoo word ik daarbij gesteund door vertrouwen in het Pruisische volk, een vertronwen, wantoe een terugblik in onze geschiedenis mij het recht verleent. In goede en in booze tijden heeft Pruisen's volk steeds trouw zijn koning ter zijde gestaan. Op die trouw, welke jegens mijn vaderland in allen nood en gevaar steeds onwrikbaar gebleken is, reken ook ik, in het bewustzijn, dat ik haar van ganser harte vergelde, als een trouw vorst van een trouw volk, beiden gelijkelijk sterk in toewijding aan het gemeenschappelijk vaderland. Aan dit bewustzijn van de wederkerigheid der liefde die mij met mijn volk verbindt, ontleen ik het vertrouwen, dat God mij de kracht en de wijsheid geven zal om mijn ambt tot heil des vaderlands te vervullen.”

— Bij de opening van den Rijksdag zeide Keizer Wilhelm II in den loop zijner redevoering, dat hij geen noodeloozen oorlog zal ondernemen; daar heeft hij het leger te zeer lief voor. Wat de buitenlandsche betrekkingen aangaat, verklaarde de Keizer, dat hij het bondgenootschap met Oostenrijk en Italië, alsook de vriendschap met Rusland handhaven zal.

Tot den Landdag sprekende, beloofde hij niet te zullen streven naar uitbreiding der Koninklijke rechten. Ook verklaarde hij genegen te zijn de bestaande goede verhouding met de Katholieken te behouden; tevens drukte hij den wensch uit, dat de liberale gemeenteraadsleden van Berlijn meer kerken op kosten der gemeente zouden laten bouwen.

In een officieel rescript aan prins Bismarck bespreekt de Keizer de vele blijken van deelneming bij den dood zijns vaders bewezen, en zegt: „Uit het diepst mijns harten betuig ik mijn meest hartelijken dank voor deze blijken van innige deelneming, die mij uit mijn droefheid gewekt hebben, en tevens geef ik de verzekering dat mijne beste pogingen, gelijk die mijner voorgangers, aangewend zullen worden tot een vredelievenden arbeid aan het bevorderen en waarborgen van het welzijn des lands. Schenke mij God Zijn zegen om dat doel te bereiken!”

— Volgens de *National Ztg.* zullen Keizer Wilhelm en de Czaar van Rusland elkander ontmoeten tusschen den 10n. en 15n. dezer maand. De plaats der samenkomst is nog niet bepaald.

— Men meldt, dat de anarchisten tegen het leven van den Keizer en van Prins Bismarck samenspannen.

V. S. VAN N.-AMERIKA. — De eerste steenlegging van het gebouw der Katholieke universiteit te Washington heeft met de grootste plechtigheid plaats gehad. De heer Cleveland, president der Vereenigde Staten, alle ministers en een groot aantal senatoren en afgevaardigden woonden haar bij. Deze omstandigheid bewijst, welke gezindheid in de Noord-Amerikaansche republiek jegens het Katholicisme bestaat, ook in de regeerende kringen. De vijanden der Kerk, die steeds de scheiding van Kerk en Staat „evenals in Amerika” aanprijzen, kunnen daaruit eene les trekken. Die scheiding heeft in de Vereenigde Staten geenszins den aard van vijandigheid, zelfs niet

CURAZAO.